

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput X. Satisfit objectionibus prætendentium, licitum esse operari
propter voluptatem, etiam sensibilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

rentur ab hominibus, ipsorumque ambitionem non aliter depingit, nisi dicendo: *Amant primos accubitus in cenis, & primas cathedras in Synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi; humanaeque insuper laudis, atque honoris amorem discipulis suis inhiabet, addens: Vos autem nolite vocari Rabbi, nec vocemini Magistri.* Et Apostolus 2. Cor. 5. *Nun efficiamini inanis gloriae cupidi.* Et ad Galat. 5. *An quaro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.* An & ista quaeri & amari possunt moderatè? At hoc est moderationem in immoderatione prætereundum, & ut Tullius ait de iis qui solum immoderatas cupiditates reprehendunt, hoc est dicere, non reprehenderem *Asotus*, si non essent *Asoti*. *Isto modo ne improbos quidem, si essent boni viri... & quidem illud non nimium probo, & tamen patior Philosophum loqui de cupiditatibus finiendis, id est, moderatè satiantis.* An potest cupiditas finire, id est, moderatè satiari? *Tollenda est, atque extrahenda radicibus, ita ut nihil propter eam fiat.* Quis est enim, in quo sit cupiditas, qui rectè, id est, moderatè cupidus dici possit? Ergo & avarus erit, sed finitè, id est, moderatè; & adulter verum habebit modum, & luxuriosus eodem modo. *Qualis ista Philosophia est? quae non interitum offerat pravitate, sed sit contenta mediocritate victiorum.*

86 An post hæc Adversarii dicent esse licitum amorem moderatè placidum hominibus, amorem inanis gloriae moderatè, amorem primorum accubitorum moderatorum in cenis: Cum hoc dicere nequeant secundum Evangelium; profectò nec dicere queunt esse licitum amorem moderatè voluptatis sensuum, &c. siquidem eo ipso voluptas ista moderatè non quaeritur, nec amatur, quo propter se finaliter quaeritur & amatur, ut patet à simili in amore humanae laudis, honoris, pecuniae, &c. Omnes namque fines isti inordinatè, atque admodum immoderatè intenduntur & amantur, uti docet Augustinus serm. 234. de temp. c. 5. dicens: *Iste finis est reprehensibilis, atque culpabilis, usque ad hominum laudem velle benefacere, nihil amplius inde querere.* Unde in Psalmum 80. peccati arguit eos qui *rebus infirmitati concessis inherent aliquantulum dilectione.* Et S. Fulgentius epist. 1. de conjugali debito, posteaquam c. 1. dixit: *Culpabilis usus conjugii, non in conjugali concubitu, sed in concumbentium reperietur excessu; neque in commixtione maris & feminae, sed ex immoderatione libidinis culpam trahit coitus conjugalis.* Et cap. 3. *Hujus igitur conjugalis potestatis inculpabilis est usus, officio gignendi divini attributus, si iustitia terminum transgredi libidinosus non permittatur excessus: Ibidem consequenter exponens in quo consistat iste excessus, & immoderatio libidinis, iustitiae terminum transgrediens, sic ait: Iustitia verò utendi conjugio haec est, ut non explenda libidinis, sed substituenda prolis obiectis sibi conjuges, congruo tempore miscean-*

tur. Excessus proinde & immoderatio libidinis non solum invenitur dum libido seu voluptas nimis magna illo in actu quaeritur & intenditur; sed dum actus ille ob libidinem, seu carnis voluptatem, non ob prolis generationem exercetur. Hoc est quod perpicue declarat verbis sequentibus: *Sed quia sine libidine in corpore mortis hujus proles humana non feritur, non eam affectant conjugia casta, sed tolerant, eique imponit nuptialis honestas modum...* Sic ergo quaeri debet ex nuptiis fructus; ut cohibendus sit lubrica libidinis excessus. Quomodo hoc? non propter libidinem, sed propter prolem, utendo conjugio: *Quocirca si conjugalis usus eatenus temperetur, ut non assuanti libidini animus serviat (eam propter se intendendo) sed proventum nasciturae prolis attendat, & cum nata fuerit, diluendam celerius spiritali generatione non negligat, non deputatur fidelibus coniugibus ad peccatum carnis indulta commixtio...* Conjugatus ergo... si thori fidem non deserat, sed in uxore sua naturali dumtaxat usu aliquantulum intemperatus accedat (audi jam, in quo intemperantiam istam excessumque constituat) non solum scilicet generationem querens, sed aliquando libidini carnis obediens, ipsam propter seipsam affectando; hoc equidem sine culpa non facit. Etc. 4. Ergo... maculam... contrahit infirmitas carnis... quisquis non solâ generatione, sed etiam propter fragilitatem carnis sua miscetur uxori. Quid clarius? Unde c. 9. concludit: *Ut omnia vestra honestè fiant in redditione conjugalis debiti, sic infirmitatem carnis usus excipiat conjugalis, ut non caro, multò minus animus libidini serviat, sed... subserviente verecundia, dum se ad opus fecunditatis animus fidelis inclinat, modestiam simul naturalis honestatis Deo adjuvante custodiat.*

Hæc plusquam satis ad confutandam an- 87
malem illam opinionem, satis confutatam damnatione 8. & 9. propositionis. Quorum profectò Authores non dixerunt esse licitum comedere, bibere, conjugio uti, propter immoderatam, seu excessivam voluptatem (imò ne Julianus quidem Pelagianus id unquam dixit) sed propter moderatam, ut ipsi putabant & exprimebant. Eorum nihilominus opinionem Innocentius XI. seu Ecclesia per ipsum condemnavit.

CAPUT X.

Satis sit objectionibus prætendentium, licitum esse operari propter voluptatem, etiam sensibilium.

88 **O**bjicies 1°. Si licitum non esset operari propter moderatam voluptatem, frustra darentur virtutes morales; utpote quarum officium est medium in passionibus ponere, excessivas refranando, moderatas admittendo.

Respondeo negando sequelam. Neque enim medium in passionibus ponit, qui voluptates

senfuales propter fe appetit (cùm hoc fit contra temperantiam, contra rationem, contra divinam institutionem, contra vitæ regulam utroque Testamento, & traditione firmatam) sed qui non appetit, nisi propter debitum finem, & quantum, ubi, quando & quomodo requiritur ad finem, propter quem instituta sunt.

89 Objicies 2°. Natura varias operationes, ex se alioquin molestas, conservacioni tamen speciei, vel individui, necessarias vel utiles, reddidit appetibiles per annexas voluptates.

Respondeo naturam, seu potius naturæ Authorem, non reddidisse nec instituisse operationes illas appetibiles propter voluptates illas, in ipsis sistendo; sed appetibiles propter finem aternâ lege præfixum, utique propter conservacionem speciei, vel individui, tanquam finem proximum, & propter Deum tanquam finem ultimum.

90 Objicies 3°. Delectationes sensuum bonæ sunt, non malæ; utpote Deum habentes Authorem. Ergo malum non est eas propter se appetere.

Respondeo negando consequentiam. *Amarum enim potest res bona amore non bono*, inquit Augustinus contra Secundinum c. 16. Amanatur autem amore non bono, dum propter se, non propter aliud amantur.

91 Objicies 4°. Augustinus Serm. 17, de verb. Apost. c. 2. distinguit voluptates in licitas & illicitas. Et lib. 2. retract. c. 22. *Quod est (inquit) cibus ad salutem hominis, hoc est concubitus ad salutem generis, & utrumque non est sine delectatione carnali; qua tamen modificata, & temperantiâ refranante, in usum naturalem redacta, libido esse non potest.* Consequenter nec peccatum. Quia *hec vescendi atque potandi tolerabilis est voluptas.* Lib. 4. contra Julianum c. 14.

92 Respondeo ad primum locum, voluptates ab Augustino optimè dividi in licitas & illicitas ex objecto, seu specie (quod solum ab Augustino intendi videbit quisquis contextum legerit) non ex fine, dum propter se, non propter aliud amantur.

93 Ad 2. locum Respondeo delectationem carnalem, propter se amatam, secundum Augustinum, non esse modificatam, adeoque esse libidinem. Dilectores mundi (ait tr. 2. in epist. Joan. c. 2. n. 12.) *desiderant manducare, bibere, concubere, uti voluptatibus istis. Numquid non est in his modus? aut quando dicitur, nolite ista diligere, hoc dicitur ut non manducetis, aut non bibatis, aut filios non procreetis? Non hoc dicitur. Sed sit modus propter Creatorem, ut non vos illigent ista dilectione; ne ad fruendum hoc ametis, quod ad utendum habere debetis.* Antè verò dixerat: *Non te prohibet Deus amare ista, sed non diligere ad beatitudinem, sed approbare & laudare ut ames Creatorem. . . Tibi arrham dat Sponsus, ut in arrha sua ipse ametur.*

94 Ad 3. locum Respondeo Augustinum non

dicere, *vescendi atque amandi propter se amabile est voluptas, sed tolerabilis*: ita tamen ut propter se non ametur, secundum quod ait enarrat. 4. in Psal. 30. *Deus jubet tolerare, non amare presentia.*

Objicies 5°. Bonum delectabile est bonum naturæ conveniens, ad quod prosequendum natura ipsa, ut natura, inclinatur (sicut natura, ut natura, inclinatur ad fugiendum oppositum malum sensibile) estque verè bonum in se. Ergo propter se amabile.

Respondeo 1°. negando consequentiam, quia consequens non magis sequitur ex ista antecedente, quàm ex eo sequatur amorem boni delectabilis finaliter propter se esse actum moraliter bonum. Quod nec ipsi quidem Adversarii admittunt.

Respondeo 2°. naturam, ut corruptam, inclinari ad prosequendum bonum delectabile, tanquam finem; non autem naturam, ut à Deo conditam. Nisi sermo sit de natura sensitiva, seu appetitu sensitivo, quæ tali; qui idè hæret in sensibili bono; quia altius assurgere est extra spheram ipsius; ita tamen ut partis superioris, seu appetitus rationalis officium sit altius assurgere. Quia respectu ipsius bonum delectabile, seu delectatio sensibilis, non est bonum amabile propter se, velut propter finem. Cùm finem longè præstantiorem lex aterna ipsi præfixerit.

Objicies 6°. Bonum delectabile & bonum utile distinguuntur. Non distinguuntur verò nisi in eo quod bonum utile, quæ tale, solum amabile sit propter aliud; bonum verò delectabile, propter se.

Respondeo negando minorem. Distinguntur namque in eo quod bonum utile, quæ tale præcisè, secundum se non allicit appetitum, quem secundum se allicit bonum delectabile; etiamsi appetitus rationalis in ipso, velut in fine sistere, ipsumque propter se finaliter amare non debeat.

Objicies 7°. Homo constat utroque appetitu, superiori & inferiori, sive rationali & sensitivo. Non est ergo cur non possit aliquando se conformare inferiori, dum non repugnat superiori. Neque enim homo, ex hoc quod sit rationalis, semper operari debet ut rationalis; sicut ex hoc quod sit Christianus, semper operari non debet ut Christianus, id est, ob finem proprium Christiani.

Respondeo 1°. mirum esse quod argumento tam animali utantur Christiani; cum longè honestius & rationabilius quoad hoc argumentati sint Ethnici, sitque pudor honestiorem esse Ethnicorum quàm Christianorum Philosophiam.

Respondeo 2°. Tametsi homo utroque constet appetitu, sicut carne constat & spiritu: in carne tamen viventes prohibet Apostolus secundum carnem vivere. Quemadmodum ergo eâ lege carnem & spiritum homini dedit Deus, ut caro semper ancillaretur spiritui, & spiritus semper dominaretur carni: sic utrumque

que appetitum eâ lege dedit Deus, ut inferior semper ancillaretur superiori, & superior semper dominaretur inferiori, ipsum regendo, in omni humana operatione ipsum ad finem sibi æternâ lege præfixum dirigendo. Numquam proinde homo, humano modo agens, licitè agit ob finem proprium animalis præcisè; sed semper operari debet ut homo, & Christianus ut Christianus. Ut homo, propter finem proprium hominis; ut Christianus, ob finem proprium Christiani. Quia esse, est propter operari; & tale esse, propter taliter operari. Nec unquam concessum est homini, vel Christiano, esse in operando degenerem à conditione sui esse; nunquam concessum, non præfigere sibi finem, altiorem sine belluarum. Semper *vitium hominis, natura est pecoris*, ut Augustinus dicit.

102 Denique christianæ professionis sublimitas exigit, ut tota Christianorum vita talis sit, qualem Apostolus exigit 2. Cor. 2. *Pro omni-*

bus mortuus est Christus, ut & qui vivunt, non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est. Ad Galat. 5. *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt, cum vitiis & concupiscentiis. Si spiritu vivimus, spiritu & ambulemus.* Rom. 8. *Ergo, fratres, debiores sumus, non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* Coloss. 3. *Qua sursum sunt sapite, non qua super terram.* Porro illi rei quisque vivit, quam diligit, & illi se exhibet mortuum, cujus in se mortificavit affectum. Fulgentius lib. ad Ferrand. Diac. in respons. ad 1. q. Proinde carni & carnis voluptatibus vivit, qui illas propter se diligit. Sapit proinde quæ sunt super terram, sapit ea quæ carnis sunt, secundum carnem vivit & sapit; carnem suam non crucifigit cum concupiscentiis suis. Cùm perspicuum sit, quòd carnis & concupiscentiarum ipsius propter se dilectio & satisfactio non sit earum crucifixio.

LIBER OCTAVUS.

Amor in Deum ordinandus.

SI amoris requiritur ordo, maxime ordo in debitum finem. Cùm finis sit potissimum, quod in actibus moralibus attenditur, & amor propriè non sit nisi finis; & ideo Augustinus l. 4. contra Julian. c. 3. pronuntiet, *non officii, sed finibus à virtus discernendas esse virtutes. Officium autem est quod faciendum est; finis vero, propter quod faciendum est.* Videndum proinde, & maxime considerandum, quis sit finis, ad quem omnis amor, omnisque proinde actus humanus ordinandus est? Porro si quies animæ in solo Deo sit, ut Augustinus docet epist. 55. ad qq. Januarii c. 10. finis ad quem ordinandus est amor hominis, solus est Deus; idque tantò magis esse debet persuasum, quantò validius in superioribus est demonstratum, nullam creaturam esse posse amoris hominis finem.

CAPUT I.

Omnis amor, & actus deliberatus, secundum divinam Scripturam, in Deum propter se dilectum, finaliter est ordinandus.

Argumentum primum & secundum, quibus id demonstratur.

Probatur 1°. ex primo maximoque mandato: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, ex omnibus viribus tuis, &c.* Deuteron. 6. & Matth. 22. Eo namque præcipitur, ut Deum omni mo-

Tom. I.

mento rationalis vitæ nostræ, actu vel virtute, propter se diligamus, nihilque extra Deum, seu nullam creaturam non propter Deum diligamus, ut ex ipso primi ipsius mandati tenore, rationeque & circumstantiis illius, necnon ex concinentibus aliis sacris testimoniis, communique doctrina Sanctorum, denso denique agmine christianarum rationum, validè ostendimus lib. 5. c. 11. lib. 6. c. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. & lib. 7. c. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. His certè persuasus Eminentissimus Cardinalis Bona princip. vit. christ. p. 2. §. 3. *“Mandatum (inquit) accepimus à Patre amandi Deum toto corde, totâ animâ, totâ mente, ut omnem vitam & intellectum, totumque affectum divinæ dilectioni impendamus, & si quid aliud diligendum in mentem venerit, illuc referatur.”* Sanctus Thomas quoque, tum alibi, tum r. 2. q. 100. a. 10. obligationem referendi omnes actus nostros in Deum infert ex primo mandato, dicens: *Sub præcepto charitatis continetur ut diligatur Deus ex toto corde, ad quod pertinet ut omnia referantur in Deum, & ideo præceptum charitatis implere homo non potest, nisi etiam omnia referantur in Deum.*

2°. Ex omnibus sacris textibus, quibus citato lib. 6. c. 11. 12. 13. & 14. comprobata est obligatio Deum omni tempore & opere deliberato diligendi, actu vel virtute. Quibus etiam ibidem probatum est, amorem nostrum deliberatè nunquam hæere posse finaliter in creatura, sive in aliquo bono, quod non sit Deus. Inde enim perspicuè conficitur, om-

P p